

Jaarverslag 2012

Wat betekent Timeos?

Onze naam is een samenstelling van de woorden 'timios' en 'eos'. 'Timios' staat voor kostbaar en dierbaar en de laatste drie letters 'eos' staan voor beweging, dynamiek en verandering.

Onze opdrachtgevers zijn:

- **PGB** (Pensioenfonds voor de Grafische Bedrijven)
- **SGB** (Sparloonfonds voor de Grafische Bedrijven)
- **ASF** (Algemeen Sociaal Fonds voor de grafische bedrijven)
- **FWG** (Fonds Werktijdvermindering oudere werknemers in de Grafische sector)

Timeos Jaarverslag 2012

'Ontmoeten'

64^e boekjaar

Even voorstellen: Timeos!

Een compacte en betrokken aanbieder van pensioendiensten, dat is Timeos. Onze opdrachtgevers waarderen al ruim 60 jaar de combinatie van persoonlijke aandacht voor werkgevers, deelnemers en gepensioneerden, de hoge servicegraad en solide basis. Onze dienstverlening bestaat uit beleids- en bestuursondersteuning, pensioenbeheer, communicatie en balansmanagement.

Inhoud

VOORWOORD	5
------------------	---

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Profiel Timeos	6
Kerncijfers	9
Timeos in 2012	12
Kernactiviteiten	16
Organisatie	24

JAARREKENING

Jaarrekening en toelichting	34
Controleverklaring accountant	48

OVERIGE GEGEVENS	50
-------------------------	----

Voorwoord

Ontmoeten. Dat is het thema van dit jaarverslag. En dat is niet zomaar...

Het was namelijk een turbulent jaar, dat eigenlijk uiteenvalt in twee delen. In de eerste helft van het jaar wilden we onze zojuist verworven zelfstandigheid bewijzen door nieuwe klanten te werven. Maar gaandeweg merkten we dat dit teveel tegen de koers van onze belangrijkste klant PGB inging.

Bij PGB sloten zich namelijk steeds meer kleine en grotere pensioenfondsen aan. Fondsen waarvoor wij dus ook de uitvoering overnamen. We hadden er onze handen meer dan vol aan.

Ook konden we constateren dat de noodzakelijke schaalvergroting al was ingezet door de groei van PGB. Het aantal deelnemers steeg opnieuw, na enkele jaren van daling. Waarmee de noodzaak van onze eigen groei ook minder urgent werd.

Om kort te gaan, halverwege het jaar ging het roer om, we wijzigden onze koers. We besloten ons volledig te wijden aan het ondersteunen van de kwalitatieve en kwantitatieve groei van PGB.

En als er nú iets is wat we graag willen bewijzen, dan is het dat we deze nieuwe (en tegelijk vertrouwde) 'dedicated'-strategie tot een succes zullen maken voor beide organisaties. Tezelfdertijd zullen we de Grafimedia fondsen juist ondersteunen in het afbouwen van hun activiteiten.

Komend jaar staat er dus eigenlijk maar één ding op de agenda: bouwen aan nieuw vertrouwen. Aan het weer ontmoeten van onze klanten, met wie we al meer dan zestig jaar verbonden zijn.

Namens het bestuur,

Frans Beun

Waarnemend directeur

Profiel Timeos

Onze missie

Pensioenfondsen zoeken veiligheid, zekerheid en continuïteit voor hun deelnemers; belangrijke ingrediënten die het vertrouwen in hun fonds bepalen. Daarna volgen rendement, kostenefficiëntie en transparantie. Timeos wil voor pensioenfondsen PGB een betrokken partner zijn door aan die prioriteiten uitvoering te geven.

Onze visie

Timeos wil PGB optimaal van dienst zijn tegen een aantrekkelijke prijs. De hiervoor noodzakelijke schaal wordt gerealiseerd door de groei-doelstelling van PGB te helpen realiseren. Wat goed is voor PGB, is goed voor ons.

Onze strategie

Timeos kent een lange historie als uitvoeringsorganisatie. We bieden pensioendiensten op maat en hebben een reputatie hoog te houden als het gaat om het inregelen van nieuwe klanten voor PGB. Door onze kerntaken optimaal uit te blijven voeren voor een groeiend en veranderend PGB, bewijzen we ons als een toekomstbestendig en toegewijd partner in een turbulente pensioenmarkt.

Facts & Figures

De grootste opdrachtgever van Timeos is PGB (Pensioenfonds voor de Grafische Bedrijven) met circa 45.000 actieve deelnemers, 51.000 pensioenontvangers, 123.000 gewezen deelnemers (de 'slapers') en 2.200 aangesloten werkgevers. Het fonds heeft een belegd vermogen van € 13,9 miljard en behoort tot de top 10 van bedrijfstakpensioenfondsen in Nederland. Bij Timeos werken 165 mensen.

Kerncijfers

(bedragen in duizenden euro's)

	2012	2011	2010
Balans			
Balanstotaal	6.864	5.684	11.186
Eigen Vermogen	533	1.370	1.407
Investerings	554	589	688
Afschrijvingen	804	848	1.622
Resultaat			
Omzet	23.364	21.561	20.494
Totale kosten aangesloten instellingen	24.228	21.631	20.494
Resultaat gewone bedrijfsuitoefening	- 837	- 37	51
Personeel			
Aantal FTE's	154,2	156,8	166,4
Aantal medewerkers	165	160	168

FINANCIËLE RESULTATEN

Omzet

De omzet gerelateerd aan PGB steeg met 2,9 miljoen en die aan FWG daalde met 1,1 miljoen. Bij de sociale fondsen is de omzet nagenoeg gelijk gebleven.

De doorberekende administratiekosten stegen van € 21,6 miljoen naar € 23,4 miljoen; een stijging van € 1,8 miljoen (8,3%). De stijging kan hoofdzakelijk worden verklaard door de vergoeding van projectkosten die voor PGB ten behoeve van Timeos 3.0 werden uitgevoerd (€ 1,1 miljoen, 5,1%).

De resterende stijging bij PGB en daling bij FWG hielden vooral verband met de gehanteerde systematiek voor kostentoekening. In 2012 vond de toerekening voor het eerst plaats op basis van Activity Based Costing (ABC). Dit heeft geleid tot een kostenstijging van circa € 1,7 miljoen bij PGB en tot een daling hiervan bij de Grafimedia fondsen, met name bij FWG.

Kosten

De totale kosten zijn in 2012 toegenomen met € 3,2 miljoen tot € 25,4 miljoen. De personeelskosten zijn gestegen met € 2,4 miljoen. Dit is het gevolg van de cao-stijging van 1,75% per 1 februari 2012, de extra inzet van personeel voor het inregelen van nieuwe klanten en Timeos 3.0 (zie kader) en de kosten voor het beëindigen van dienstverbanden in 2012. De overige kosten stegen met € 0,8 miljoen. Deze stijging houdt voornamelijk verband met de kosten van adviseurs voor het project Timeos 3.0.

In 2012 zijn de overige in rekening gebrachte kosten € 0,6 miljoen hoger dan in 2011. Dit komt vooral door het sterk toegenomen aantal in te regelen nieuwe klanten voor PGB.

Reserveontwikkeling

Alle door Timeos gemaakte kosten worden in principe in rekening gebracht bij de aangesloten instellingen. Echter, besloten is om de kosten van de beëindigingsvergoedingen van de vertrokken directeuren in 2012 niet door te berekenen maar voor eigen rekening te nemen. Tevens zijn de meerkosten van het vooronderzoek Timeos 3.0 en de kosten van een juridisch geschil voor eigen rekening genomen. De algemene reserve is hierdoor gedaald naar € 0,5 miljoen (v.j. € 1,4 miljoen).

Wat is Timeos 3.0

Timeos 3.0 is een traject waarmee we bouwen aan een compleet nieuw administratiesysteem op een compleet nieuw ICT-platform. Alles om wetswijzigingen rondom pensioen in de toekomst makkelijker op te kunnen vangen en om efficiënter te kunnen werken. Dit project is in 2012 van start gegaan en zal in 2013 veel tijd en energie vragen. Maar op termijn zal het tijd en kosten besparen. Naar verwachting zal in 2014 de realisatie plaatsvinden.

Timeos in 2012

Het was een spannend jaar voor Timeos. Was 2011 het jaar van vernieuwing en verzelfstandiging, 2012 zou het jaar van groei worden.

Koerswijziging

We waren er klaar voor: zelfstandigheid. Met een nieuwe naam en een nieuw logo betraden we de pensioenmarkt. En koersten aan op nieuwe klanten. Dat leek in eerste instantie de meest logische keuze. Immers, bij zelfstandigheid past geen afhankelijkheid van één klant. Echter, bij nader inzien bleek dat het aansluiten van nieuwe fondsen bij PGB al de nodige schaalvergroting gaf. En dat we het bovendien druk genoeg hadden met het inregelen van die nieuwe klanten.

Tegelijkertijd gaf PGB aan liever een duidelijk eigen uitvoeringsorganisatie te hebben. En zo kregen we halverwege het jaar te maken met een koerswijziging: Timeos wordt een toegewijde uitvoeringsorganisatie voor PGB en laat de eigen klanten-uitbreiding varen.

Dit leidde wel tot vertrek van onze algemeen directeur Paul van Leeuwen, een warm pleitbezorger van de eerdere multi-clientstrategie (onder de naam PGB Plus strategie, PGB voorop, maar daarnaast ruimte voor andere klanten). De wijziging naar een single-client model voor Timeos vond hij begrijpelijk en getuigen van voortschrijdend inzicht, maar een nieuwe strategie vraagt om een nieuwe voorman, vond hij. Zijn functie is achtereenvolgens waargenomen door Ronald Ketellapper, directeur Pensioenen, en door Frans Beun, voorzitter bestuur.

Overigens vertrok vlak daarvoor ook onze directeur Beleggingen, Dirk Wieman. Na zich zes jaar met hart en ziel voor Timeos te hebben ingezet, besloot Dirk in goed overleg een andere uitdaging te zoeken. Het huidige tijdsgewricht vraagt een andere invulling van de rol van Balansmanagement. Een rol die hem als 'belegger in hart en nieren', minder ligt. Om die reden wilde hij zich oriënteren op werkzaamheden

die hem de gelegenheid geven zoveel mogelijk met beleggen bezig te zijn.

Nieuw partnerschap

PGB en Timeos gaan dus samen verder in een nieuw partnerschap. De precieze vorm en inhoud daarvan zijn we nog aan het onderzoeken. Want wat precies verstaan we onder toegewijd? En waar precies ligt de grens tussen beleid en uitvoering?

In de tweede helft van 2012 hebben we goede stappen gezet om daar met elkaar (bestuur en bestuursbureau PGB, bestuur en directie Timeos) een goede invulling aan te geven. En halverwege het jaar was er een duidelijke overeenkomst die door beide partijen is ondertekend. Voor pensioenbeheer en communicatie ligt er een overeenkomst voor minimaal vijf jaar. Voor balansmanagement voor minimaal drie jaar. Duidelijke overeenkomsten die getuigen van groeiend vertrouwen in elkaar, in een nieuwe verhouding tot elkaar. Een vertrouwen dat we de komende jaren graag weer zullen waarmaken.

“Het was destijds een logische beslissing: we gaan onze eigen broek ophouden. Ook helemaal in de lijn met alle maatschappelijke ontwikkelingen. Maar misschien zijn we zo hard aan het werk gegaan dat we de klant wat uit het oog verloren. Die willen we weer ontmoeten. Beter ten halve gekeerd...”

Frans Beun,
voorzitter bestuur Timeos

Markontwikkelingen

Financiële onrust

De lage rente, de gestegen levensverwachting en de economische crisis bleven de pensioenmarkt achtervolgen. De dekkingsgraad van PGB (de verhouding tussen het vermogen aan de ene kant en de te betalen pensioenen aan de andere kant) was een continue bron van zorg. Tot het einde toe bleef het spannend of we namens PGB een kortingswaarschuwing moesten geven aan alle deelnemers. Gelukkig bleef PGB - dankzij het goede rendement op de beleggingen en de nieuwe rekenrente (Ultimate Forward Rate) - net aan de goede kant van de streep.* De kortingsdreiging ging daarmee voorlopig van tafel. Aan het eind van 2013 zal het opnieuw spannend zijn of de dekkingsgraad op peil blijft.

Consolidatie pensioenfondsen

Het samenvoegen van pensioenfondsen is een duidelijke marktontwikkeling. Steeds meer pensioenfondsbestuurders besluiten de activiteiten onder te brengen bij een andere, grotere partij. Het aantal pensioenfondsen is daardoor opnieuw verder teruggelopen. Een trend die zich naar verwachting de komende jaren zal voortzetten.

Groei PGB

Voor PGB levert deze consolidatie groei op. Dankzij een professionaliteitsslag is PGB een aantrekkelijke partner voor kleine en grotere pensioenfondsen. PGB sorteerde hierop voor door zijn werkingssfeer een paar jaar geleden uit te breiden naar andere, verwante bedrijfstakken als de uitgeverijsector. Begin 2012 werd dit uitgebreid met het kartonnage- en flexibele verpakkingenbedrijf, de papierindustrie en de kunststof- en rubberindustrie. Per 31 december 2012 sloot de verf- en drukinkt-industrie zich aan bij PGB, waarvoor Timeos de inregeling halverwege 2012 heeft opgepakt.

“Timeos heeft veel ervaring met aansluitingen. Daarin is deze organisatie buitengewoon sterk.”

Ruud Degenhardt,
voorzitter bestuur PGB

De aansluiting van enkele bedrijven uit een niet-verwante bedrijfstak als de chemische en farmaceutische industrie is aanstaande.

Kosten per deelnemer

In 2012 steeg het aantal deelnemers van PGB. Deze ontwikkeling is ook gunstig voor Timeos. Want zoals gezegd, groei is en blijft nodig. Schaalvergroting is bijvoorbeeld nodig om de administratiekosten per deelnemer zo laag mogelijk te houden. En op die kostenefficiëntie worden wij vanzelfsprekend door onze opdrachtgever beoordeeld.

Daarnaast is een zekere omvang nodig om onze kwaliteit als uitvoeringsorganisatie op peil te houden. Timeos wil graag in staat zijn en blijven om talentvolle mensen aan te trekken en te behouden. Dat is een voorwaarde om een optimale uitvoering ook in de toekomst te kunnen blijven garanderen.

Afschaffen spaarloon en VUT

Per 1 januari 2012 is het spaarloon afgeschaft, waardoor we afgelopen jaar bezig zijn geweest met de afbouw van het spaarloonfonds (SGB). Ook zal de VUT-regeling over een jaar helemaal verdwijnen

* Zie voor meer informatie over de nieuwe rekenrente en het rendement op de beleggingen het jaarverslag 2012 van PGB.

(eind 2014). Dit heeft tot gevolg dat twee van onze klanten (SGB en FWG) op termijn zullen ophouden te bestaan. Hetzelfde geldt voor het Garantiefonds van ASF, zodat van de drie sociale fondsen vooralsnog alleen het Gezondheidsfonds van ASF overblijft.

Door die ontwikkeling zal Timeos nog kosten-efficiënter moeten werken, en is de groei van PGB van nog sterker belang, willen we in de toekomst een goede prijs per deelnemer kunnen handhaven.

Toekomstverwachting

Bovenstaande marktontwikkelingen (het verdwijnen van de sociale fondsen en consolidatie op de pensioenmarkt) zullen, samen met verdergaande automatisering, in de nabije toekomst leiden tot een krimp in ons personeelsbestand. Door de financiële onrust en de groei van PGB ontstaat echter ook weer behoefte aan nieuwe, gespecialiseerde medewerkers, zoals op het gebied van balansmanagement en communicatie. Investerings worden vooral voorzien in de aanschaf en aanpassing van een ICT-platform voor een nieuw en toekomstbestendig pensioenadministratiesysteem (Timeos 3.0).

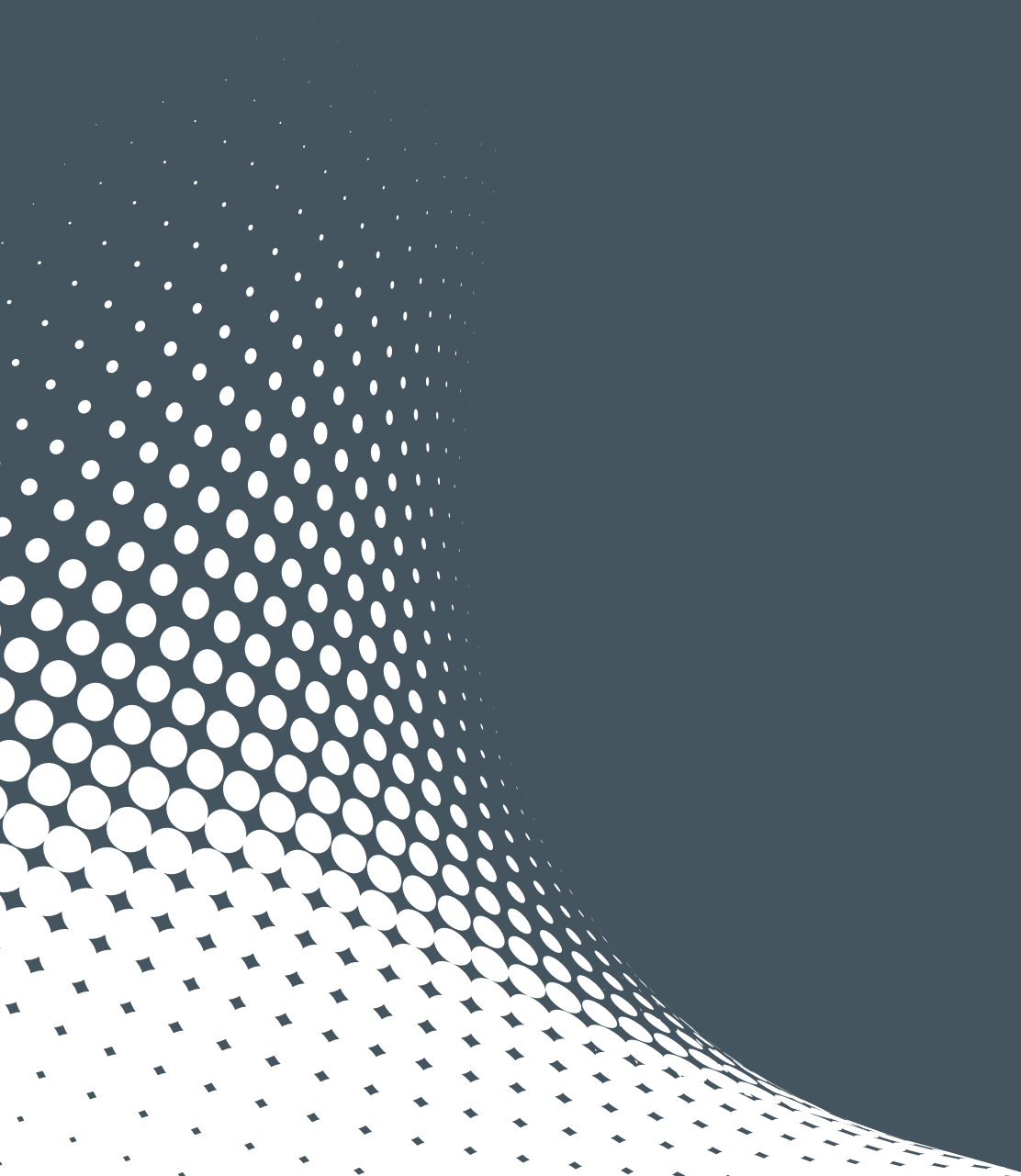
PGB en Timeos zijn in gesprek over de gewenste structuur van Timeos, waarbinnen de zeggenschap van PGB beter verankerd is. Dit als uitvloeisel van de hernieuwde strategische samenwerking. De continuïteit van de uitvoeringsorganisatie staat niet ter discussie.

Voor wat betreft de financiële resultaten verwachten we in 2013 weinig veranderingen.

Kernactiviteiten

Timeos heeft drie kernactiviteiten

1. Beleids- en bestuursondersteuning
2. Pensioenbeheer en communicatie
3. Balansmanagement

1. Beleids- & Bestuursondersteuning

Samenwerking

Vanuit de afdeling beleids- en bestuursondersteuning (BBO) geven we onze klanten professionele ondersteuning bij het vaststellen van beleid en het voorbereiden van bestuursbesluiten. Dat doen we vanuit de afdeling, maar ook altijd in overleg en nauwe samenwerking met andere afdelingen binnen Timeos, zoals balansmanagement, klantenservice en communicatie.

Wat doen we zoal?

Onder onze 'vaste' taken vallen bijvoorbeeld het monitoren en vertalen van wet- en regelgeving, het juridisch checken van alle communicatie-uitingen van PGB en het behandelen van individuele dossiers van deelnemers. Maar ook leveren we bijvoorbeeld juridisch advies bij het portfoliomanagement, het operationeel vermogensbeheer en het beheer van externe mandaten.

In 2012 hebben we daarnaast nog de volgende specifieke activiteiten verricht:

- Ondersteunen bij collectieve waardeoverdrachten voor nieuwe klanten van PGB, zoals het bedrijfstakpensioenfonds voor de Verf- en Drukinkt-industrie
- Uitvoeren continuïteitsanalyse om de herstelkracht van het fonds van PGB te evalueren
- Doorrekenen van de effecten op verschillende hedge strategieën door de komst van de UFR (de nieuwe rekenrente)
- Nader invullen van de structuur voor pensioenreglementen per sector (in 2011 opgezet)
- Wets- en Cao-wijzigingen in de grafimediasector, omgezet in beleidsnotities voor de fondsen

Ondersteunen bestuur

BBO leverde in 2012 de nodige ondersteuning aan het bestuur van Timeos en de besturen van de Grafimedia fondsen (ASF, FWG en SGB). Het ondersteunen van het bestuur en secretariaat van PGB, dat voorheen ook bij ons lag, is sinds een jaar ondergebracht bij het eigen bestuursbureau van PGB. Dit bureau onderhoudt nu rechtstreeks de contacten met toezichthouders, ministeries, sociale partners en andere pensioenrelaties van PGB. Daar waar nodig biedt Timeos ondersteuning, zoals in de vorm van beleidsnotities.

Organisatiewijziging

Per 1 oktober 2012 is Actuarieel, dat onderdeel was van BBO, naar de groep van Balansmanagement gegaan. Dit vanwege de nauwe samenwerking met Balansmanagement.

2. Pensioenbeheer & Communicatie

Pensioenadministratie

Bij alles wat Timeos doet, staat er eigenlijk maar een ding centraal: de deelnemer. Dáár doen we het uiteindelijk voor! In dat opzicht hebben wij exact hetzelfde belang als onze opdrachtgevers, voor wie die deelnemer ook centraal staat. En met deelnemer bedoelen we natuurlijk niet alleen de deelnemer van vandaag (de pensioenopbouwer), maar ook de deelnemer van vroeger: de gepensioneerde en ook de 'slaper' (oud-deelnemer).

Het administreren en beheren van hun aanspraken en uitkeringen, daar draait het om bij het pensioenbeheer. Een goede communicatie met de deelnemer daarover, hoort daar natuurlijk bij. Uit klanttevredenheidsonderzoeken blijkt steeds weer dat wij hierin slagen.

Maar de omgeving van Timeos staat niet stil. Die is onderhevig aan snelle en drastische veranderingen, zoals die in ons pensioenstelsel. Zo moesten we ons in 2012 voorbereiden op het verschuiven van de AOW-leeftijd in 2013. Tegelijk veranderde de leeftijd voor pensioenopbouw. In plaats van een opbouw die rekt tot het 65e jaar, is die per 1 januari 2013 naar 67 gegaan. Dit brengt ingrijpende administratieve veranderingen teweeg, maar vraagt ook om heldere communicatie naar onze deelnemers.

Ook moeten we in onze administratie en communicatie voortdurend anticiperen op het inregelen van nieuwe klanten van PGB. Zo sloot zich het pensioenfonds voor de Kartonnage- en Flexibele Verpakkingenindustrie aan bij PGB. En begonnen in de zomer van 2012 de voorbereidingen voor de aansluiting van het pensioenfonds voor de Verf- en Drukinktindustrie. Dankzij de inspanningen van een groot aantal collega's kon op 31 december 2012 de overgang volgens planning plaatsvinden.

“Het gaat erom dat een pensioenfonds als een professioneel bedrijf geleid wordt. Dát is in het belang van de deelnemers. En niet dat de cultuur van hun branche gewaarborgd wordt. Daar koop je geen brood van.”

**Joanne de Graaff,
onafhankelijk voorzitter
pensioenfonds Verf- & Drukinktindustrie**

Timeos 3.0

Afgezien van het inspelen op ontwikkelingen in de markt, is het noodzakelijk voortdurend onze efficiëntie te verhogen. Timeos wil immers pensioenbeheer op maat bieden, maar wel tegen een betaalbaar tarief. Timeos heeft daarom voor de nabije toekomst gekozen voor 'Straight Through Processing' (STP): een geautomatiseerde procesgang waarbij het aantal handelingen door Timeos geminimaliseerd kan worden, en de klant maximaal aan het stuur zit. Ook willen we een toekomstvaste administratieomgeving inrichten, waarmee wetswijzigingen makkelijk kunnen worden opgevangen.

Gedurende het jaar 2012 hebben we een programma gestart dat deze procesvernieuwing versneld moet realiseren, onder de naam Timeos 3.0. Dit project heeft het afgelopen jaar veel tijd en energie gevraagd en zal dat ook komend jaar weer doen. Maar op termijn zal het tijd en kosten besparen. Naar verwachting zal in 2014 de invoering plaatsvinden.

Communicatie

Makkelijke pensioencommunicatie is moeilijk... Te makkelijke taal klopt namelijk juridisch vaak niet. Maar juridische teksten zijn meestal onleesbaar. Ergens in het midden ligt de waarheid, en daar strijden we voor. Samen met PGB houdt onze afdeling Communicatie alle pensioencommunicatie tegen het licht en is hard bezig deze te verbeteren. Natuurlijk in overleg met de afdeling BBO voor een juridische check.

Interesse toegenomen, weerstand ook

Het voordeel is dat de interesse in pensioen vandaag de dag is toegenomen. Het nadeel is dat dit vooral komt omdat pensioen de laatste tijd nogal negatief in het nieuws is. De betrokkenheid is dus groter, maar de weerstand eveneens. Daarom spelen we vooral in op de concrete interesse van deelnemers en gepensioneerden: Hoeveel krijg ik nou eigenlijk? Waar heb ik nu precies voor betaald? Kan ik er zelf nog iets aan doen? Hoe zit het met de solidariteit tussen jong en oud? Allemaal thema's die we het afgelopen jaar in veel verschillende communicatie-uitingen aan bod hebben laten komen.

Pensioen in beeld

Een plaatje zegt vaak meer dan een praatje. Om deelnemers meer inzicht te geven in de kwaliteit van hun pensioen en de risico's, laten wij daarom op de website van PGB de ontwikkeling van het pensioen in 'pensioenmeters' zien. In heldere kleuren, met duidelijke cijfers. We hebben drie verschillende meters geïntroduceerd: eentje voor de verwachte ontwikkeling van de koopkracht, een voor de kans op een verlaging van de pensioenen en een persoonlijke meter. Die geeft (na inloggen op een persoonlijke site) het te bereiken pensioen ten opzichte van het huidige salaris in een percentage weer. Op dit soort beeldcommunicatie reageren veel deelnemers positief.

Vele uitingen maken licht werk

Timeos communiceert overigens niet zelf met de deelnemers, maar via de fondsen. Brieven, nieuwsbrieven, e-mails et cetera gaan dus niet uit namens ons, maar namens PGB of de Grafimedia fondsen. Dat schrijft DNB zo voor: deelnemers krijgen niet te maken met de uitvoeringsorganisatie. De afzender is altijd het fonds zelf. Ook Klantenservice van Timeos functioneert op die manier: onze medewerkers zien voor wie er gebeld wordt, en spreken de deelnemers aan uit naam van PGB of de Grafimedia fondsen.

Persoonlijk

Naast het communiceren naar deelnemers, gepensioneerden en werkgevers valt er voor een uitvoeringsorganisatie nog wel meer te communiceren. Zo is er natuurlijk ook de interne organisatie die op de hoogte moet blijven van alles wat er speelt bij Timeos. In 2012 hebben we daarom het personeelsblad nieuwe stijl verder ontwikkeld. Werknemers worden via digitale nieuwsbrieven,

“Je krijgt mailtjes met nieuwsbrieven, het blad natuurlijk en we hebben als uitgeverij een eigen contactpersoon bij de klantenservice, die kun je zo mailen of bellen. Hij legt het altijd heel goed uit, persoonlijk, en heel geduldig, geen vraag is raar. Verder vind ik het goed dat jullie zoveel mogelijk digitaal willen informeren. Lijkt me een mooie besparing. ”

**Roelfke Braam,
jonge deelnemer bij PGB**

afgewisseld met nieuwsflitsen, op de hoogte gehouden van alles wat er bij Timeos speelt. En er kwam een speciaal Timeos 3.0 Journaal, om iedereen te betrekken bij alle vorderingen rondom dit compleet nieuwe pensioenadministratiesysteem. Ook hebben we mondelinge en interactieve communicatie toegevoegd onder de naam Klepnetcafé, dat steeds drukker bezocht wordt; persoonlijk contact is nog altijd onovertroffen als het gaat om communicatie.

3. Balansmanagement

Vroeger keken fondsen bij het beleggingsbeleid vrijwel alleen naar de ontwikkeling van het vermogen, maar allerlei factoren (lage rentestand, langer leven) hebben zoveel effect op de verplichtingen van het fonds, dat de balans beter in zijn totaal kan worden meegenomen. In samenwerking met PGB is de verdere ontwikkeling van balansmanagement in 2012 ter hand genomen.

Bij balansmanagement gaat het dus om het integraal managen van de totale balans van een pensioenfonds, dus zowel het vermogen als de verplichtingen. Niet voor niets staat voor het cluster Balansmanagement van Timeos daarom het thema 'in control zijn' centraal.

Onder andere op dit gebied hebben PGB en Timeos elkaar regelmatig ontmoet. Uitkomst van deze ontmoetingen is geweest dat Timeos proactiever en professioneler advies geeft over het managen van de totale balans van PGB.

Wat hebben we zoal gedaan in 2012?

De activiteiten richtten zich op de onderstaande aandachtsgebieden:

- Opstellen van het beleggingsplan, inclusief het strategisch beleggingsbeleid
- Verantwoordelijkheid voor Asset Liability Management (ALM) in samenwerking met externe partijen
- Adviseren bij de samenstelling van de normportefeuille inclusief beleggingsrichtlijnen
- Adviseren over rente-, inflatie- en valuta-afdekking en beleggingsproducten
- Opstellen van de continuïteitsanalyse
- Vaststellen van de premie, adviezen bij waardeoverdracht en herberekenen van de verplichtingen op basis van gewijzigde gegevens en onder diverse stelsels

- Toezicht op externe vermogensbeheerders
- Adviseren en implementeren van maatregelen voor risicoreductie
- Opstellen van periodieke en ad-hoc rapportages

De mens achter de cijfers

Balansmanagement ontmoet graag de mens achter de bestuurder. Dat geeft mogelijkheden voor betere afstemming en het goed benutten van de verschillende invalshoeken. Alleen zo kun je een adequate vertaling realiseren van beleid naar uitvoering.

Deze aanpak heeft er mede toe bijgedragen dat opdrachtgever PGB geen korting hoeft door te voeren in de pensioenen in 2013. We zijn verheugd dat we PGB in deze complexe materie hebben mogen ondersteunen. En met gepaste trots vermelden wij dat PGB in 2012 een beleggingsrendement heeft gerealiseerd in de 'dubbele' cijfers. Het spreekt voor zich dat balansmanagement deze lijn graag doorzet en blijft investeren in mensen en in het totale pakket van dienstverlening.

“In de zoektocht wat is dedicated precies en hoe geef je daar invulling aan; dat is verkennen met elkaar!”

Lambert Oorthuizen,
manager Balansmanagement

Afdekking risico's

Bij het beheer van rente-, inflatie- en valuta-afdekking en beleggingsproducten wordt een divers palet aan instrumenten gebruikt.

- Bij *Treasury* wordt het integrale cash- en valutamanagement uitgevoerd. Hier komen de geldstromen van alle beleggingsactiviteiten samen. Treasury heeft in 2012 het initiatief genomen om vooral het liquiditeitsrisico voor opdrachtgevers beter uit te werken.
- Bij *Overlays* wordt gebruikgemaakt van hedging strategieën. Als producten worden daarbij renteswaps en valutatermijntransacties ingezet. Met deze producten completeert de afdeling de inspanningen van andere beleggingsafdelingen en wordt het risicoprofiel van de klant geoptimaliseerd.
- *Vastrentende waarden* maken een belangrijk onderdeel van de beleggingsportefeuille uit, waarbij de activiteiten zich primair richten op het intern en extern beheren van rentedragende portefeuilles, zoals staatsobligaties, bedrijfsobligaties en inflatie-gebonden obligaties. Deze 'matching portefeuilles' leggen de basis onder het rendement van de klant.

Externe mandaten

De afdeling externe mandaten is binnen het cluster balansmanagement verantwoordelijk voor aanstellen en monitoren van externe vermogensbeheerders. Begin 2012 heeft een omvangrijke en ingrijpende herstructurering van de beleggingsportefeuille plaatsgevonden. In 2012 zijn voor zowel actief als passief vermogensbeheer nieuwe vermogensbeheerders aangesteld. Ook is afscheid genomen van bestaande vermogensbeheerders, zoals in de Verenigde Staten, Japan en Europa.

Kostenbeheersing

Op het gebied van kostenbeheersing en maatschappelijk verantwoord beleggen is eveneens progressie geboekt. Medewerkers hebben elkaar ontmoet via een studie naar nieuwe beleggingsproducten met als invalshoek beleggingsthema's. Enkelen daarvan zijn voorgesteld om in het beleggingsplan van 2013 op te nemen in de asset-mix. De instroom van diverse nieuwe klanten is in de beleggingsportefeuilles tijdig en gestructureerd ingegeld.

Samenwerking binnen Timeos

Voor waarborging van maximale onafhankelijkheid ten opzichte van de beleggingsactiviteiten is in de loop van 2012 besloten om Operations & Control (O&C) binnen Finance & Control (F&C) te positioneren in plaats van binnen Balansmanagement. De afdeling Actuarial is juist bij Balansmanagement geplaatst, om zo ook de passief zijde van de balans direct bij onze adviesrol te kunnen betrekken.

De samenwerking met O&C zetten we vanzelfsprekend voort na duidelijke afspraken over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Verder werkten we ook in 2012 weer nauw samen met Juridische Zaken (afdeling BBO). Mede hierdoor is het mogelijk gebleken om PGB over de volle breedte van dienst te kunnen zijn.

In 2012 heeft Timeos een nieuwe organisatiestructuur gekregen. Enkele teams zijn onder andere afdelingen gekomen, en sommige afdelingen kwamen in een ander cluster. Ook bij Finance & Control waren er veranderingen.

Organisatie

Finance & Control

Organisatieveranderingen

Voor een optimale informatievoorziening aan onze klanten hebben we in de nieuwe organisatiestructuur Finance & Control (F&C) gepositioneerd als zelfstandige eenheid, direct naast Balansmanagement (voorheen Beleggingen) en Operations (voorheen Pensioenen). Bij F&C kwam ook de midoffice (voorheen Operations & Control), in plaats van onder Beleggingen. Dit om de onafhankelijkheid van het financiële geweten te versterken.

Toegenomen informatiebehoefte

De klanten van Timeos worden direct geraakt door economische tegenwind. Hun financiële positie staat onder druk. Dit betekent een toenemende behoefte aan relevante analyses en actuele inzichten. De frequentie en diepgang van de informatievoorziening is daardoor omhoog gegaan. Dit geldt niet alleen voor het Pensioenfonds voor de Grafische Bedrijven, maar ook voor de Grafimedia fondsen: Het spaarloonfonds SGB, het VUT-fonds FWG en het sociaal fonds ASF. Het bestuur van deze fondsen is en wordt door ons actief ondersteund en geadviseerd bij de beëindiging van het spaarloon en op termijn de ASF/Garantiefonds- en VUT-regeling.

Kostenbeheersing

Waar de klanten van Timeos geconfronteerd worden met tegenwind, is het nog meer van belang dat wij als uitvoerder scherp op de kosten letten. Ook een

volle projectenkalender en de benodigde inzet van tijdelijke extra krachten, moeten gerealiseerd worden binnen de financiële afspraken. Dit vraagt aandacht van zowel het management als de control-functie. Het afgelopen jaar is gewerkt aan een heldere prioriteitstelling. In het komende jaar zal de gewenste omvang en kwaliteit van de dienstverlening verder worden afgestemd. Daarbij zullen ook de uitkomsten van beschikbare benchmark-onderzoeken worden benut.

De positie van Timeos

Timeos zal de komende jaren de groeistrategie van PGB maximaal ondersteunen. Tegelijkertijd zal de afbouw van de sociale fondsen in de grafimedia vorm krijgen. Daarmee zal niet alleen de focus in de werkzaamheden verder toenemen, maar zal voor Timeos zekerheid over de toekomst alleen van PGB kunnen komen. Het commitment van PGB komt tot uiting in de langlopende contractduur voor de dienstverlening van Timeos. Vanwege de bijgestelde strategie is er ruimte ontstaan om het eigen vermogen van Timeos te reduceren. PGB is immers de financier. Hiermee neemt de druk van een transparante en goede financiële verantwoording toe. Een ontwikkeling die in het belang is van alle betrokken partijen.

Risk & Compliance

De afdeling Risk & Compliance (R&C) kreeg ook te maken met organisatieveranderingen. R&C werd afgesplitst van Finance & Control en werd een aparte stafafdeling. Maar de taken bleven min of meer gelijk: het verkleinen van de risico's op alle vlakken.

Risicobeheersing

“Oog hebben voor de risico's van vandaag en morgen en het continu werken aan de beheersing van deze risico's”. Dat is het centrale thema van het risicomanagementbeleid van Timeos.

Risicomanagement is dus een voortdurend proces en niet voorbehouden aan de afdeling R&C alleen. Alle lagen van de organisatie hebben ermee te maken en iedere medewerker heeft daarbinnen een eigen verantwoordelijkheid. De afdeling R&C zet de lijnen uit en bewaakt deze.

Raamwerk

De inrichting van ons risicomanagement is gebaseerd op het zogenoemde ERM COSO-raamwerk. Dit wordt zowel nationaal als internationaal gezien als een van de belangrijkste raamwerken voor risicomanagement. Als methode om risico's te analyseren gebruiken we FIRM van De Nederlandsche Bank, dat in 2012 is opgegaan in FOCUS.

Drie verdedigingslijnes

Het principe van 'Three Lines of Defence' is intern nog altijd de belangrijkste pijler:

1. De afdelingsmanagers zijn primair verantwoordelijk voor beheersing van de risico's die met hun processen samenhangen.

2. De risicomangers en controllers fungeren als tweede verdedigingslinie en monitoren en faciliteren daarbij de eerste lijn.
3. De rol van de derde verdedigingslinie wordt uitgevoerd door de Interne Auditdienst (IAD), die de kwaliteit van de eerste en tweede lijn toetst. In 2012 hebben we verder gewerkt aan het versterken en verfijnen van deze drie pijlers.

Financieel risicomanagement

Het ondersteunen van onze opdrachtgevers, en dan met name PGB, op het gebied van financieel risicomanagement is ook in 2012 een belangrijk thema geweest. Timeos leverde de nodige expertise, vanuit de invalshoeken van actuarial, balansmanagement en risicomanagement.

ISAE 3402

Timeos beschikt over een ISAE3402 type II rapport, waarmee we kunnen aantonen dat we onze operationele risico's goed beheersen. Het rapport over 2012 is begin maart 2013 beschikbaar gekomen en heeft betrekking op het gehele jaar 2012.

Operationeel risicomanagement

In het verslagjaar zijn ook op het gebied van operationeel risicomanagement weer belangrijke stappen gezet. Wat hebben we zoal gedaan?

- Riskassessment frauderisico's gehouden met het management van Timeos. De uitkomsten hebben geleid tot bijstellingen van het beheersingskader.
- Riskassessments uitgevoerd op processen die binnen de scope van ISAE3402 zijn opgenomen (zoals ook de aan Kasbank uitbestede processen).
- Risicoanalyse uitgevoerd op de processen van de Grafimedia fondsen.
- Het risicomanagement binnen projecten versterkt. Zo is R&C bijvoorbeeld sterk betrokken bij het project Timeos 3.0 (waarvoor ook een riskassessment is gehouden).
- Een integrale uitwijkttest georganiseerd in het kader van business continuity planning (BCP).
- De procedures voor screening van personeel verzaamd. Zo moeten vanaf 2012 alle medewerkers een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) kunnen overleggen.
- Gewerkt aan hogere informatiebeveiliging door verbeterpunten aan te geven. In 2013 zal een zogenaamde 1-meting worden uitgevoerd. De verwachting is dat de uitkomst daarvan positief zal zijn door het werken aan de verbeterpunten.

“Er is een drempel om incidenten te melden. Maar we zitten hier niet om mensen te pakken. Het gaat om verbeteren. Dus de schade beperken, en dan ervan leren.”

Compliance

Binnen de afdeling Risk & Compliance is compliance een aparte tak van sport. Compliance betekent niet meer en niet minder dan erop toezien dat interne en externe wet- en regelgeving door Timeos op de juiste manier wordt nageleefd.

Daarbij zijn thema's als integriteit en reputatie toenemend belangrijk voor het vertrouwen in de pensioensector en dus ook voor Timeos. Ook die thema's vallen onder het bereik van compliance.

Bij Timeos is een medewerker, de compliance officer, belast met het op de kaart krijgen van deze thema's bij alle collega's. Onder zijn vlag kreeg in 2012 het e-learning project een vervolg: medewerkers kunnen zichzelf op die manier ieder jaar testen op het vlak van integriteit, reputatie en wet- en regelgeving.

Voor directie en bestuursleden is er een externe compliance officer aangewezen, zoals bij veel (financiële) instellingen het geval is.

Hans Douma,
compliance officer

Informatie & Communicatie Technologie (ICT)

Vanwege het centrale belang van automatisering voor de hele 'pensioenfabriek', is de ICT-afdeling in 2012 verhuisd naar het cluster 'Operations', waar ook Klantenservice, Uitkeringen en de Verzekeringsadministratie onder vallen.

De nieuwe plek in de organisatie is ingegeven door de wens van 'the business in the lead'. Dat wil zeggen: veranderingen op ICT-gebied staan ten dienste van de werkvloer (de pensioenfabriek) en niet andersom.

Wat hebben we in 2012 bereikt?

In het verslagjaar hebben we met het hele team een bijdrage geleverd aan veel projecten die bij Timeos speelden. De belangrijkste zijn:

- Verschuiving AOW spilleeftijd
- Ontwikkeling pensioenmeters
- Vernieuwing UPO
- Timeos 3.0
- Inregelen nieuwe klanten
- Verbetering testproces
- Overgang naar extern printen

Verschuiven AOW spilleeftijd

Vanaf 2013 gaat de AOW leeftijd in stappen omhoog van het 65e naar het 67e jaar (de nieuwe spilleeftijd). PGB heeft besloten de pensioenleeftijd daarmee meteen gelijk te laten lopen. Daarmee loopt het fonds voorop op andere pensioenfondsen. Voor automatisering was het een hele uitdaging dat technisch mogelijk te maken. Met succes: eind december was het systeem ingericht op de eerste verschuivingen.

Ontwikkeling pensioenmeters

PGB heeft in samenwerking met Timeos drie pensioenmeters ontwikkeld (zie ook pagina 20). Zij laten zien wat de koopkrachtontwikkeling van de pensioenen bij PGB is, wat de kans op verlaging van de pensioenen is en hoe het pensioen zich verhoudt tot het salaris. De moeilijkheid voor Automatisering zat vooral in de derde variant: het ontwerpen van een hoogstpersoonlijke meter die het toekomstige pensioen uitdrukt als een percentage van het huidige salaris (het pensioengevende deel). Deze pensioenmeter is begin oktober 2012 beschikbaar gekomen op mijnpgbpsioen.nl waar deelnemers met een persoonlijke code kunnen inloggen op een beveiligd domein.

Vernieuwing UPO

In 2012 heeft Timeos een geheel vernieuwd Uniform Pensioen Overzicht (UPO) voor PGB gemaakt. De UPO werd gebonden in een boekje, waarin ook de pensioenmeters zijn opgenomen. Verder kregen deelnemers voor het eerst één UPO met een totaaloverzicht en niet langer verschillende UPO's van verschillende (spaar)producten. Dit alles vroeg vanzelfsprekend de nodige inspanningen van Automatisering.

Timeos 3.0

Het oude pensioensysteem (Brains) gaat op de schop, we gaan een compleet nieuwe architectuur ontwerpen die toekomstbestendig is en veranderingen op pensioengebied de komende jaren flexibel kan opvangen. Bij dit grote programma is Automatisering natuurlijk nauw betrokken.

Na een oriëntatiefase is de keuze gevallen op het aanschaffen van een pakket boven het zelf bouwen ervan. Dit heeft vele voordelen, maar zal in de nabije toekomst wel gevolgen hebben voor de omvang van ons ontwikkelteam.

Inregelen nieuwe klanten

Onze afdeling was als altijd nauw betrokken bij het inregelen van nieuwe klanten van PGB. Zo moesten bijvoorbeeld de data van alle deelnemers aan het pensioenfonds voor de Kartonage- en Flexibele Verpakkingenindustrie worden overgezet. Zij gingen begin 2012 over naar PGB. Halverwege 2012 begon eenzelfde proces voor het pensioenfonds voor de Verf- en Drukinktindustrie, zodat zij vanaf 31 december 2012 bij PGB aangesloten waren.

Verbetering testproces

Testen is vaak het stiefkindje van automatisering, maar van groot belang voor goed lopende geautomatiseerde processen. In 2012 hebben we het testen verbeterd, onder andere door de aanschaf van een ICT-programma: Microsoft Testmanager. De traceerbaarheid van fouten en de registratie ervan zijn daardoor verbeterd.

Overgang naar extern printen

Voor het printen van documenten in een hogere oplage is Timeos overgegaan op extern printen. Onze afdeling automatisering legde de basis hiervoor met het ontwerpen van een gecontroleerde en beveiligde printstraat.

Human Resource (HR)

(aantallen per 31 december)

Kerncijfers HR	2012	2011	2010
Aantal fte's	154,2	156,8	166,4
Aantal medewerkers	165	160	168
Man	122	114	116
Vrouw	43	46	52
Instroom	5,7%	6%	5,9%
Doorstroom	3,0%	3,3%	4,3%
Uitstroom	12,6%	10,8%	5,5%
Ziekteverzuim	3,05%	3,55%	2,8%
Frequentie	1,55	1,37	1,5
Gemiddelde leeftijd	45,6	46,9	46,7
Gemiddelde lengte dienstverband	14,1	14,7	14,3

Versterken organisatie

Het versterken van de organisatie is een proces dat we in 2011 hebben ingezet, en waar we in 2012 volop mee verder zijn gegaan. Dit leidde tot een aantal veranderingen in de organisatiestructuur. Sommige afdelingen werden samengevoegd (zo kwam Actuarieel bij Beleggingen en werden ze samen Balansmanagement), andere verplaatst (zo werd Operations & Control juist van Beleggingen gescheiden). Ook kwam er een nieuw cluster: 'Operations' (voorheen Pensioenen) waar Klantenservice, Verzekeringsadministratie en Uitkeringen en Automatisering samenwerken, om het pensioenbeheer zo soepel mogelijk te laten verlopen. Ook fysiek kwam er meer eenheid, door verwante afdelingen zoveel mogelijk op een etage te huisvesten.

Timeos 3.0

Halverwege 2012 ging Timeos 3.0 van start: een grootschalig project dat moet leiden tot een

toekomstbestendige pensioenadministratie. Op termijn zal dit programma veel invloed hebben op de manier van werken en dus ook op de noodzakelijke competenties van de medewerkers. Voor HR zal het een uitdaging zijn de juiste mensen te behouden en aan te trekken, en anderen een passende oplossing aan te bieden.

Versterken van mensen

Het versterken van de organisatie was een belangrijk thema, maar het versterken van mensen is en blijft daarvoor de basis. Daarom hebben we opnieuw geïnvesteerd in cursussen, opleidingen en coaching. Een belangrijke cursus die dit jaar door een groot aantal medewerkers is gevolgd was Krachtig Adviseren. Dit ook om onze 'countervailing power' richting de klanten te vergroten. Onderdeel van die cursus was (dus) ook het schrijven van overtuigende beleidsnotities in heldere taal. Soms moet je extra kracht van buiten halen: onze analyse- en advieskracht op het gebied van

balansmanagement hebben we vergroot met het aantrekken van nieuwe mensen met juist die kwaliteiten. En op juridisch gebied kregen we versterking door een specialist in juridisch advies aan te nemen. Ook voor de afbouw van het spaarloonfonds en voor Timeos 3.0 hebben we tijdelijke expertise ingehuurd.

Flexibiliteit

Timeos is een organisatie in verandering. En dat vraagt veel flexibiliteit van de medewerkers. Daarom tot slot een woord van dank aan alle medewerkers die zich enorm hebben ingezet om te midden van alle organisatie- en koerswijzigingen onze kerntaken goed uit te kunnen blijven voeren. Daardoor kunnen we terugkijken op een bewogen, maar goed jaar. Een jaar waarin de bouwstenen hebben gelegd voor een sterke, flexibele en toekomstgerichte uitvoeringsorganisatie.

“Wil je een reorganisatie laten slagen dan is goede interne communicatie een voorwaarde. Daarom zijn we ons ook op dat vlak aan het verbeteren!”

Mariët van den Berg,
manager HR

Interne Audit Dienst

Onafhankelijk en objectief

De Interne Audit Dienst (IAD) is een afdeling die onafhankelijk van andere afdelingen binnen Timeos opereert, en op objectieve wijze toetst en advies geeft. Zij helpt de organisatie zich te verbeteren door deze een spiegel voor te houden met als doel de kwaliteit en risicobeheersing van de processen te verhogen.

Hier toe voert IAD diverse soorten audits uit. De uitkomsten daarvan rapporteren we aan de managers van de diverse afdelingen, de directie en het bestuur. Bij geconstateerde leemten geven we aanbevelingen voor verbeteringen.

Hieronder een overzicht van het type audits dat we uitvoeren:

Type	Gericht op:
Operational audit	de kwaliteit van de beheersing van processen, afdelingen of projecten, inclusief de betrouwbaarheid van de informatie.
IT audit	de beheersing van IT-processen en -systemen en de inrichting van IT governance. Bijvoorbeeld DNB onderzoek Informatiebeveiliging.
Compliance audit	de naleving van relevante wet- en regelgeving. Bijvoorbeeld ISAE 3402 en Quinto-P.
Financial audit	de betrouwbaarheid van de financiële informatie. Zoals de beheersing van de financiële stromen en verslaglegging daarvan.

N.B. De audits op de financiële verslaglegging voor de jaarrekeningcontroles zijn volledig uitbesteed aan de externe accountant.

Jaarrekening 2012

Balans per 31 december 2012

NA RESULTAATVERDELING

(bedragen in duizenden euro's)

ACTIVA	2012	2011
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Kantoorinventaris en hardware	670	484
Vervoermiddelen	109	346
	<u>779</u>	<u>830</u>
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		
Software	591	946
Totaal vaste activa	<u>1.370</u>	<u>1.776</u>
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA		
Vooruitbetaalde kosten	703	539
Overige vorderingen	108	395
Aangesloten instellingen	1.052	1.448
	<u>1.863</u>	<u>2.382</u>
GELDMIDDELEN		
	<u>3.631</u>	<u>1.526</u>
Totaal vlottende activa	<u>5.494</u>	<u>3.908</u>
	<u>6.864</u>	<u>5.684</u>
PASSIVA		
STICHTINGSKAPITAAL		
	0	0
RESERVES		
Algemeen	533	1.370
Eigen vermogen	533	1.370
VOORZIENINGEN		
WAO-verplichtingen	177	190
Reorganisatie	11	87
	<u>188</u>	<u>277</u>
KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA		
Aangesloten instellingen	855	237
Overige Schulden	5.288	3.800
	<u>6.143</u>	<u>4.037</u>
	<u>6.864</u>	<u>5.684</u>

Staat van baten en lasten

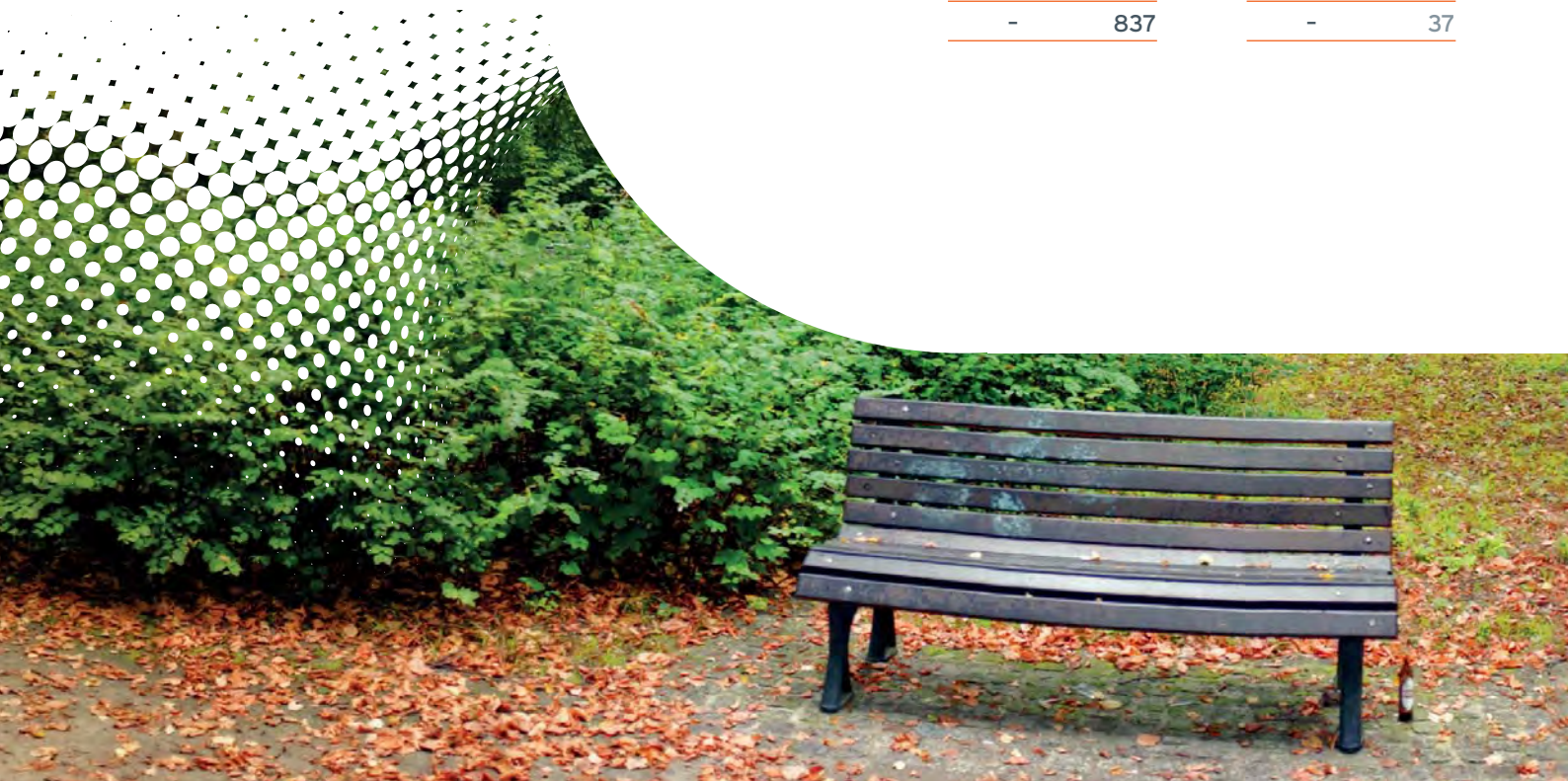
(bedragen in duizenden euro's)

BATEN

	2012	2011
Doorberekende administratiekosten aangesloten instellingen	23.364	21.561
	<u>23.364</u>	<u>21.561</u>

LASTEN

Personeelskosten	17.954	15.577
Afschrijving op materiële en immateriële vaste activa	804	848
Overige kosten	6.649	5.774
Totale kosten	<u>25.407</u>	<u>22.199</u>
Overige in rekening gebrachte kosten	- 1.179	- 568
Totale kosten aangesloten instellingen	<u>24.228</u>	<u>21.631</u>
Bedrijfsresultaat	<u>- 864</u>	<u>- 70</u>
Rentebaten	13	14
Overige opbrengsten	14	19
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	<u>- 837</u>	<u>- 37</u>
De resultaatverdeling is als volgt:		
Algemene reserve	- 837	- 37
	<u>- 837</u>	<u>- 37</u>

Kasstroomoverzicht over 2012

OPGESTELD VOLGENS DE INDIRECTE METHODE

(bedragen in duizenden euro's)

KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	2012	2011
Bedrijfsresultaat	- 837	- 37
Aanpassing voor:		
- afschrijving materiële vaste activa	371	299
- afschrijving immateriële vaste activa	433	548
- mutatie voorzieningen	- 89	- 161
- toename/afname vorderingen	519	- 1.393
- toename/afname schulden	2.106	- 5.304
	<u>2.503</u>	<u>- 6.048</u>

KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN

Investeringen in materiële vaste activa	- 477	- 418
Investeringen in immateriële vaste activa	- 78	- 171
Desinvesteringen in materiële vaste activa	157	78
	<u>- 398</u>	<u>- 511</u>
Netto kasstroom	<u>2.105</u>	<u>- 6.559</u>
Vrij ter beschikking staande gelden		
Per 31 december	3.631	1.526
Per 1 januari	1.526	8.085
Toe/afname liquide middelen	<u>2.105</u>	<u>- 6.559</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2012

(bedragen in duizenden euro's)

De activiteiten van de stichting Timeos, gevestigd te Amsterdam, bestaan voornamelijk uit het verzorgen van de uitvoering van pensioenregelingen en andere inkomensgerelateerde producten en diensten. De diensten betreffen beleids- en bestuursondersteuning, pensioenbeheer, communicatie en vermogensbeheer.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Voortschrijdend inzicht kan ertoe leiden dat de schattingen, voor zover van materieel belang, aangepast worden en daarmee ook de prognose. De financiële verwerking van deze aanpassingen vindt plaats in de huidige verslagperiode.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen, indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Activa

Materiële vaste activa

Deze worden gewaardeerd op aanschafwaarde verminderd met afschrijvingen.

De afschrijvingstermijnen zijn als volgt:

Hardware	: 4 jaar
Kantoor machines	: 5 jaar
Meubilair	: 10 jaar
Vervoermiddelen	: 5 jaar

Immateriële vaste activa

De applicatiesoftware wordt gewaardeerd op aanschafwaarde verminderd met afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen. De afschrijvingstermijn bedraagt 5 jaar en vindt lineair plaats.

Flottende activa

Flottende activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs of aangepast naar de actuele waarde als deze lager is.

Passiva

Algemene reserve

Het bestuur van de stichting besluit waarvoor deze reserve zal worden aangewend.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen hetzij de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen, hetzij de contante waarde van de uitgaven.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

WAO-verplichtingen

Betreft een voorziening die onder meer wordt aangehouden voor toekomstige kosten die verband houden met aanvullingen op WAO-uitkeringen van personeel. De voorziening is gewaardeerd op contante waarde tegen een rekenrente van 4%. De voorziening WAO heeft ultimo 2012 een looptijd van 19 jaar en 5 maanden.

Reorganisatie

De voorziening is gebaseerd op een sociaal plan uit 2005, dat door de directie in overleg met de vakbonden is opgesteld. Zowel het bestuur van de stichting als de leden van de vakbonden hebben dit plan goedgekeurd. De voorziening is gewaardeerd op contante waarde tegen een rekenrente van 3%.

Bepaling baten en lasten

De baten en lasten worden opgenomen in het jaar waarop ze betrekking hebben. Het saldo van de staat van baten en lasten muteert op de algemene reserve tenzij een toevoeging aan de wettelijke reserve noodzakelijk is.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de indirecte methode. Deze methode heeft alleen betrekking op de operationele kasstroom. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit operationele activiteiten en investeringsactiviteiten.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

ACTIVA	2012	2011
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
HARDWARE		
Aanschafwaarde begin boekjaar	1.032	868
Cumulatieve afschrijving begin boekjaar	- 625	- 433
Balanswaarde begin boekjaar	407	435
Aankopen	130	164
Afschrijvingen	- 202	- 192
Balanswaarde einde boekjaar	335	407
OVERIGE KANTOORINVENTARIS		
Aanschafwaarde begin boekjaar	476	462
Cumulatieve afschrijving begin boekjaar	- 399	- 368
Balanswaarde begin boekjaar	77	94
Aankopen	314	14
Afschrijvingen	- 56	- 31
Balanswaarde einde boekjaar	335	77
Totaal kantoorinventaris en hardware	670	484
VERVOERMIDDELEN		
Aanschafwaarde begin boekjaar	490	472
Cumulatieve afschrijving begin boekjaar	- 144	- 212
Balanswaarde begin boekjaar	346	260
Aankopen	32	240
Verkopen	- 157	- 78
Afschrijvingen	- 112	- 76
Balanswaarde einde boekjaar	109	346

Toelichting:

Overige kantoorinventaris

De investeringen in 2012 hebben met name betrekking op de aanschaf van de nieuwe telefooncentrale en overige communicatiemiddelen.

Vervoermiddelen

In 2012 is besloten om vervoermiddelen te gaan leasen. In verband daarmee en vanwege het beëindigen van een aantal dienstverbanden zijn er in 2012 9 auto's verkocht en is er 1 auto aangeschaft.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

ACTIVA (vervolg)	2012	2011
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		
SOFTWARE		
Aanschafwaarde begin boekjaar	4.844	4.673
Cumulatieve afschrijving begin boekjaar	- 3.898	- 3.350
Balanswaarde begin boekjaar	946	1.323
Aankopen	78	171
Afschrijvingen	- 433	- 548
Balanswaarde einde boekjaar	591	946
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA		
Te vorderen pensioenpremie	32	0
Te ontvangen premie	27	355
Diversen	49	40
Balanswaarde einde boekjaar	108	395
VORDERINGEN AANGESLOTEN INSTELLINGEN		
Algemeen Sociaal Fonds voor de Grafische Bedrijven	886	580
Spaarloonfonds voor de Grafische Bedrijven	166	0
Pensioenfonds voor de Grafische Bedrijven	0	834
Fonds Werktijdvermindering Oudere werknemers in de Grafische Bedrijven	0	34
Balanswaarde einde boekjaar	1.052	1.448
Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.		
GELDMIDDELEN		
Liquide middelen	3.631	1.526
Balanswaarde einde boekjaar	3.631	1.526

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan stichting Timeos. De omvang van de liquide middelen aan het eind van het jaar is sterk afhankelijk van het tijdstip van doorstorten van de ontvangen premies naar de aangesloten instellingen.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

PASSIVA	2012	2011
ALGEMENE RESERVE		
Balanswaarde einde vorig boekjaar	1.370	1.407
Onttrekking	- 837	- 37
Balanswaarde einde boekjaar	<u>533</u>	<u>1.370</u>
VOORZIENING WAO-VERPLICHTINGEN		
Balanswaarde einde vorig boekjaar	190	206
Onttrekkingen	- 13	- 16
Balanswaarde einde boekjaar	<u>177</u>	<u>190</u>
Waarvan verschuldigd binnen 1 jaar	19	19
REORGANISATIEVOORZIENING		
Balanswaarde einde vorig boekjaar	87	232
Onttrekkingen	- 76	- 125
Vrijval	0	- 20
Balanswaarde einde boekjaar	<u>11</u>	<u>87</u>
Waarvan verschuldigd binnen 1 jaar	11	77
SCHULDEN AANGESLOTEN INSTELLINGEN		
Pensioenfondsen voor de Grafische Bedrijven	577	0
Fonds Werktijdvermindering Oudere werknemers in de Grafische Bedrijven	278	0
Spaarloonfondsen voor de Grafische Bedrijven	0	237
Balanswaarde einde boekjaar	<u>855</u>	<u>237</u>

Toelichting:

Algemene reserve

De onttrekking van de algemene reserve heeft met name betrekking op het besluit van het bestuur Timeos om de beëindigingsvergoeding van de vertrekkende directeuren ten laste van het eigen vermogen te brengen en niet in rekening te brengen bij de aangesloten instellingen.

Schulden aangesloten instellingen

De hoogte van de schulden (en vorderingen) aangesloten instellingen aan het einde van het jaar is sterk afhankelijk van het tijdstip van doorstorten van de ontvangen premies.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

PASSIVA (vervolg)	2012	2011
OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA		
Te betalen beëindigingsvergoedingen	2.053	1.110
Te betalen vakantiedagen	832	787
Crediteuren	790	641
Loonheffing	759	757
Vooruit ontvangen en nog te betalen	598	340
Te betalen bonussen	117	123
Te betalen crisisheffing	97	0
Te betalen sociale lasten en pensioenpremies	42	36
Swan Nederland B.V.	0	6
Balanswaarde einde boekjaar	<u>5.288</u>	<u>3.800</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Vervallend binnen één jaar	1.524	1.472
Vervallend tussen één en vijf jaar	1.331	1.898

De niet in de balans opgenomen verplichtingen betreffen contracten die zijn aangegaan voor huur van het bedrijfspand en printers. Daarnaast zijn er een aantal uitbestedingsovereenkomsten voor een langere periode afgesloten.

Toelichting:

Overige schulden en overlopende passiva

De te betalen beëindigingsvergoedingen betreft de schuld in verband met het vertrek van boventallige medewerkers.

Crediteuren

De schuld aan crediteuren is toegenomen als gevolg van inzet van extra personeel en adviseurs voor Timeos 3.0 en het inregelen van nieuwe klanten.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

BATEN	2012	2011
DOORBEREKENDE ADMINISTRATIEKOSTEN		
AANGESLOTEN INSTELLINGEN		
Pensioenfondsen voor de Grafische Bedrijven	18.095	15.147
Algemeen Sociaal Fonds voor de Grafische Bedrijven	2.290	2.376
Fonds Werktijdvermindering Oudere werknemers in de Grafische Bedrijven	1.943	3.038
Spaarloonfondsen voor de Grafische Bedrijven	1.036	1.000
	<u>23.364</u>	<u>21.561</u>
 LASTEN		
PERSONEELSKOSTEN		
Salarissen	10.516	10.766
Pensioenpremie	1.394	1.430
Overige sociale lasten	1.729	1.530
Inhuur personeel	2.115	696
Overige personeelskosten	2.200	1.155
	<u>17.954</u>	<u>15.577</u>
 Personeel		
Het aantal FTE bedraagt eind 2012 154, eind 2011 was dat 157.		
 AFSCHRIJVINGSKOSTEN		
Afschrijving op materiële en immateriële vaste activa	<u>804</u>	<u>848</u>
 OVERIGE KOSTEN		
Adviseurs en accountants	2.562	2.078
Kosten computer en kantoormachines	2.044	1.877
Huisvestingskosten	897	873
Algemene kosten	441	288
Porti-, telefoon- en uitbetalingskosten	341	303
Drukwerk	179	103
Reis- en verblijfkosten	103	161
Bestuur en vergaderingen	58	60
Kantoorbehoeften / kleine aanschaffingen	24	31
	<u>6.649</u>	<u>5.774</u>
Totale kosten	<u>25.407</u>	<u>22.199</u>

Toelichting op de staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

LASTEN (vervolg)	2012	2011
In rekening gebracht:		
Kosten inzake waardeovernames	– 741	– 66
Administratiekosten ANW	– 166	– 193
Pensioensparen PGB	– 128	– 111
Invorderingskosten	– 97	– 105
Administratiekosten ASF/Garantiefonds	– 37	– 93
Swan Nederland B.V.	– 6	– 10
Administratiekosten inkoopsummen FWG	– 4	– 10
Totaal in rekening gebrachte kosten	– 1.179	– 568

De doorbelasting van kosten aan aangesloten instellingen vindt plaats op basis van vooraf goedgekeurde verdeelsleutels. Het bedrijfsresultaat over 2012 wordt ten laste van de reserves gebracht.

Toelichting:

Pensioenpremie

Voor het personeel van Timeos zijn de pensioenen ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds voor de Grafische Bedrijven. Timeos heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van de toekomstige premies. Evenmin kan Timeos rechten doen gelden op eventuele overschotten in het pensioenfonds. Als gevolg hiervan is de pensioenregeling conform de richtlijn in deze jaarrekening verwerkt als een toegezegde-bijdrageregeling. Dit houdt in dat de bijdragen aan de pensioenregeling als last in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen in de periode waarover de bijdragen zijn verschuldigd.

Inhuur personeel

De kosten in 2012 zijn gestegen in verband met het project Timeos 3.0, het inregelen van nieuwe klanten, het inzetten van tijdelijk personeel op formatieplaatsen en de inhuur in verband met vroegtijdig vertrek van boventallige medewerkers.

Overige personeelskosten

De stijging van de overige personeelskosten in 2012 wordt met name veroorzaakt door beëindigingsvergoedingen.

Adviseurs en accountants

De kosten in 2011 bestonden met name uit kosten die gemaakt zijn voor de projecten ontvlechting PGB en Timeos, DNB onderzoek pensioenadministratie, verbeteren beleggingsrapportages en inhuur juridisch advies ten behoeve van tarieven en opzet nieuwe uitbestedingsovereenkomst. In 2012 bestaan de kosten voornamelijk uit kosten in het kader van de uitgevoerde werkzaamheden voor Timeos 3.0 en de inhuur voor het inregelen van nieuwe klanten.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Risicobeheer

Aansprakelijkheidsrisico

Timeos verricht diensten op het gebied van pensioenadministratie en uitvoering van overige sociale regelingen, vermogensbeheer en bestuursondersteuning voor professionele partijen. Timeos kan aansprakelijk worden gesteld voor mogelijke fouten in de dienstverlening. Dit risico wordt beheerst door zowel de kans op fouten als het gevolg van mogelijke fouten te beperken. Timeos sluit daarom uitvoeringsovereenkomsten af en heeft voortdurend aandacht voor de administratieve organisatie en interne controle (brengt jaarlijks een ISAE3402 rapportage uit).

Valutarisico

De omvang van transacties in vreemde valuta is beperkt. Ook activa en passiva luiden doorgaans in eurobedragen. Uit dien hoofde is het valutarisico beperkt en wordt niet afgedekt.

Renterisico

Timeos heeft een rekening-courant met haar opdrachtgevers. Timeos heeft daarnaast geen leningen uitstaan maar wel leningen verstrekt aan personeelsleden. Gezien de geringe omvang van de leningen (minder dan € 25.000) is het renterisico op uitstaande financiële activa en passiva dan ook beperkt.

Liquiditeitsrisico

Ondanks een beperkte liquiditeitsbuffer is het risico klein. Als gevolg van afspraken met de opdrachtgevers worden de werkelijke kosten maandelijks vooraf in rekening gebracht bij financieel solide opdrachtgevers. Zodoende zijn er voldoende liquide middelen aanwezig om aan de verplichtingen te voldoen.

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico ten gevolge van niet afdoende of falende interne processen, menselijk gedrag en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Onder deze definitie vallen operationele gebeurtenissen zoals IT-problemen, tekortkomingen van de organisatiestructuur of interne controle, menselijke fouten, onjuiste afwikkeling van transacties, verkeerde verwerking van gegevens, fraude en externe bedreigingen. Dergelijke risico's worden onder andere beheerst door een strakke administratieve organisatie en interne controle, een calamiteitenplan plus uitwijkvoorziening en een gedragscode.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

De beloning van bestuurders is conform de vergoedingsregeling. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen pensioenfonds en werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de pensioenregeling dienen beiden zorg te dragen voor de verplichtingen die voortvloeien uit de Timeos-CAO en het Pensioenreglement.

De uitvoeringsorganisatie Timeos verricht haar werkzaamheden in een kantoorgebouw, welke in huur is van PGB tegen een jaarlijkse huurprijs van € 538.000 (2012).

Overigen

Honoraria accountant

De honoraria van de externe accountant zijn als volgt (in duizenden euro 's):

	KPMG Accountans N.V.		Overige KPMG netwerk		Totaal KPMG	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Onderzoek van de jaarrekening	15	47			15	47
Andere controleopdrachten	74	58			74	58
Andere niet-controlediensten				50		50
Totaal	89	105		50	89	155

Onder de andere controleopdrachten is de ISAE 3402 assurance-opdracht opgenomen.

Bezoldiging bestuurders

De totale bezoldiging van de bestuurders tezamen bedroeg in het verslagjaar € 58.000 (v.j. € 60.000).

Amsterdam, 15 mei 2013

De directie:

Dhr. I.D.F. Beun, waarnemend algemeen directeur

Aldus vastgesteld in de op 15 mei 2013
gehouden bestuursvergadering.

Voorzitters:

I.D.F. Beun

E.M. Bouwers

Secretarissen:

G.F. van Linden

G. Poel

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Timeos

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening over 2012 van Stichting Timeos te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de staat van baten en lasten over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het directieverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Timeos per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 15 mei 2013
KPMG Accountants N.V.

A.J.H. Reijns RA

Overige gegevens

Statutaire regels omtrent resultaatverdeling

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van de stichting. Het saldo is onttrokken aan de Algemene reserve.

Resultaatverdeling	2012	2011
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	- 837	- 37

De resultaatverdeling is als volgt:

Algemene reserve	- 837	- 37
------------------	-------	------

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na de balansdatum te vermelden die van invloed zijn op de oordeelsvorming over alle in het jaarverslag genoemde feiten en cijfers tot de balansdatum.

Statutaire functionarissen

Bestuur

- I.D.F. (Frans) Beun, voorzitter - aangewezen door KVGGO
- G.F. (Gerard) van Linden, secretaris - aangewezen door CNV Media
- G. (Gijs) Poel, aangewezen door KVGGO
- E.M. (Edwin) Bouwers, aangewezen door FNV Kunsten Informatie en Media

Directie

- I.D.F. (Frans) Beun, waarnemend directeur
- dr. R.H. (Ronald) Ketellapper, directeur Operations

Managementteam

De directieleden plus:

- drs. M.P. (Mariët) van den Berg (HR)
- A.A. (Eddy) van Bruggen (Risk & Compliance)
- drs. M.A. (Marcel) van Gooswilligen (Finance & Control)
- drs. L. (Lambert) Oorthuizen RBA (Balansmanagement)

Ondernemingsraad

- J.G.H.M. (Jack) Koninx, voorzitter
- E. (Eva) van Amson, vice-voorzitter
- D. (Daniël) Knibbe, secretaris
- R. (Ron) Kohlberg
- P. (Peter) van Hal
- P.J. (Pieter-Jan) van der Jagt

Medisch Team

- E. (Edy) Sarlui
- J.R.A. (Jeroen) Raasveld

Over de vormgeving van dit jaarverslag

De beelden in dit jaarverslag - bankjes in soorten en maten en in diverse omgevingen - zijn gekozen om het thema 'Ontmoeten' te verbeelden. Hoe divers de bankjes ook zijn, het zijn Hollandse bankjes: Timeos is een Hollandse organisatie, gericht op de Nederlandse pensioenwereld. De vormgeving, met de wervelende golven, sluit aan bij de dynamische tijden waarin Timeos zich bevindt.

Colofon

Opmaak : Timeos/Vormgeving, Amsterdam

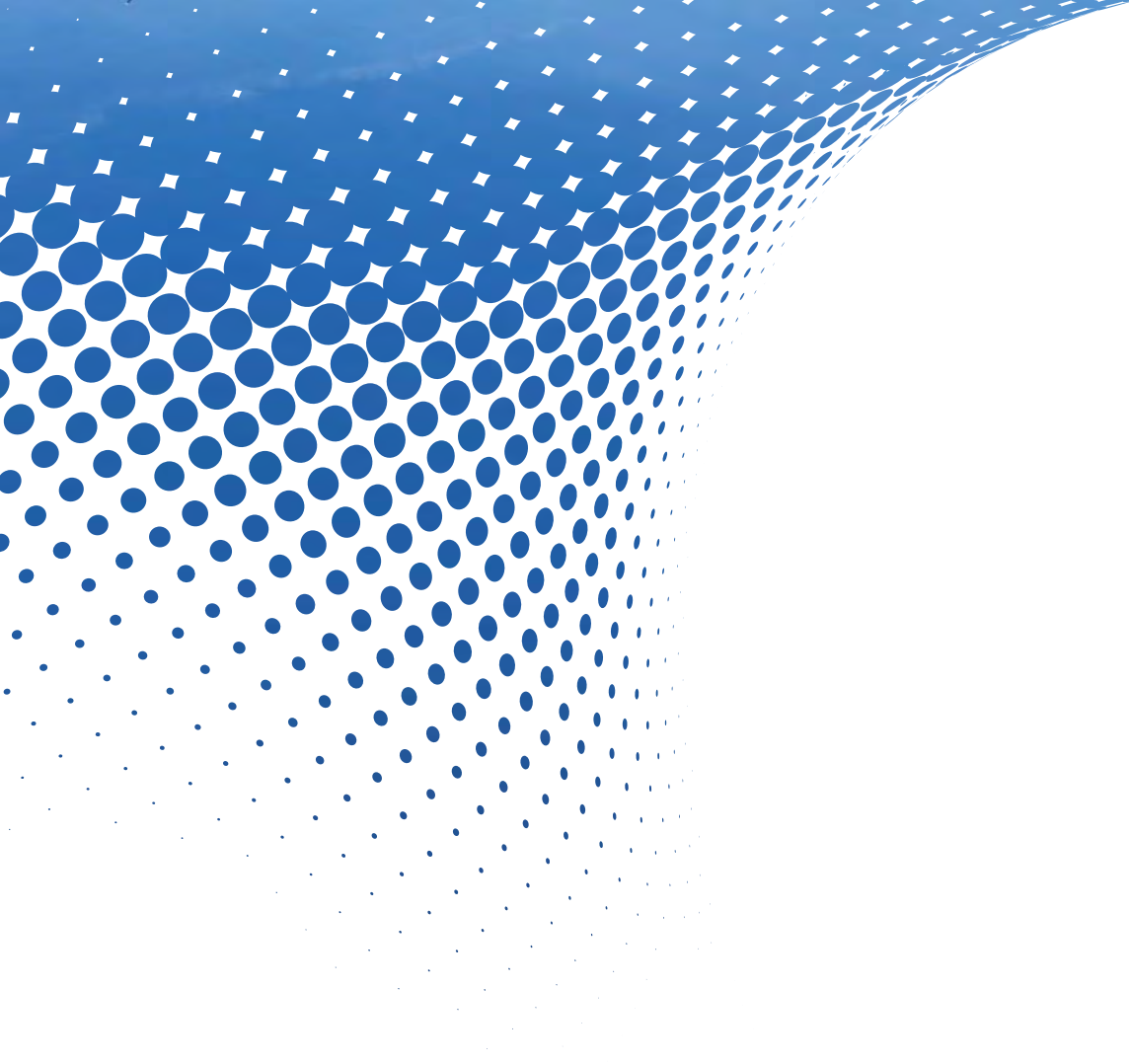
Tekst : Veldhuis Schrijft, Amsterdam

Druk : Drukkerij Tesink BV, Zutphen

Mei 2013, Amsterdam

© Timeos Amsterdam

Zwaansvliet 3
1081 AP Amsterdam

Postbus 7811
1008 AA Amsterdam

T +31 (0)20 7024000
www.timeos.nl